

CENA lista: U preprodaji za čitavu god. K 45—, za polugodište K 24—, tromesečno K 12—, mesečno K 4—, u maloprodaji 16 fil. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravi lista trg. Custosa 1 i Teak Jos. Krmpotića.

# HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 8 sati ujutro.

Vlasnik i Izdavač dr. Lovro SCALIER, odvjetnik, Pula, ulica Carara 3. (Narodni Dom). Uredništvo: Šifarska ul. 24. — Odgovorni urednik Ivan MARKON, Pula. — Rukopisi se ne vraćaju. Cenk. rač. aus. post. št. 26.795.

Godina IV.

U Puli, subota 23. novembra 1918.

Broj 1212.

## Spomenica.

Našem milom vodji zapovedniku Jugoslavenske mornarice gospodinu admiralu Metodu Cirilu Kocchi.

Tvoji suradnici, koji su u prvom redu bili s Tobom u kolu, kada se je počelo raditi za dobrobit naše mile domovine i naše mornarice, svršili su svoje delovanje. Sada nvidjamo, da naše daljnje delovanje u Puli nema više svrhe, te se radi toga odlučismo, da se od Tebe rastavimo i da potražimo kakvu drugu poziciju na drugom mestu naše domovine i da radimo za korist obožavane Jugoslavije.

S više strana smo zlo gledani, kao element, koji je kriv, da se naše i celokupnog našega naroda želje nisu dale provesti. Bilo nam je dapače sa strane nekih naših časnika spočitnuto, da smo mi krivi i da ćemo radi toga biti zatvoreni, a možda i osudjeni.

Tebe, admirale, molimo, da nas izmeš u zaštitu i da nam po mogućnosti olakšaš povratak pod rođeni krov. Želja je naša, da budemo otpremljeni po mogućnosti u Split ili Bakar, i da nas ne zlostave, kako nam obećашe. Mi znamo, da je bilo nekoliko članova medju nama, koji su se o svoje dužnosti ogrešili, ali mislimo, da nas radi toga nitko neće prezirati; buduć smo ih, čim saznamo za njihove grehe, odmah isključili iz našega veća.

Admirale! Mi tebi izričemo svoju odanost i vernost te smo uvek spremni pohrliti k Tebi, te staviti se Tebi i domovini na raspolaganje. Ti prvi naš borče, ti, koji si u prvom redu stupio u kolo naše mile Jugoslavije, Jugoslavenski borče, koji si stavio temelje budućoj Jugoslavenskoj mornarici, Tebi ključemo: Živio nam mnoga leta!

Pula, 17. novembra 1918.

U ime celokupnog mornarskog užeg odbora: Božidar Vlajić.

## Brojevi govore.

Suhi brojevi govore najrečitijim jezikom. Proti točnim dokazima, brojevanama sile, koja bi je mogla oboriti. Mi smo spremni svaki čas na svako pošteno brojenje glasova, koje računa s realnošću, s onim što je, a ne s fantastičnom, legendarnom prošlošću, pred više vekova.

Serenissima sa svim njezinim galijama, u kojima je robovao naš narod . . . putovanja i ovažanje naše zemlje . . . puljska Arena, Arco Romano i druge starine spadaju u muzej, to se sve uči u školama, to nema nikakva upliva, kako valja sada vladati u Istri.

Za sadašnje vjdanje u Istri odlučuju sadašnji njezini stanovnici i njihove sadašnje prilike. Osobito pak sada, kad je ceo svet priznao načelo smoodluke naroda.

Kao što je bilo smešno pomisliti da će bivše centralne vlasti prkositi celom svetu, tako je i smešno pomisliti da će i u pitanju načela samoodluke naroda Italija prkositi celom svetu, te da će nam, tlačeći to načelo, o teti Istri.

Nek se Talijani umire, ovo im uspet neće!

U članku „Hands off!“ od 14. ovoga meseca pozabavili smo se sa zadnjim statističkim podacima popisa pučanstva Istre. Danas ćemo se takodjer pozabaviti s drugim podacima, koji nam prispješe u ruke.

Po popisu pučanstva god. 1846. bilo je u Istri 228.035 stanovnika, od kojih 166.450 Slavena i 60.040 Talijana.

Godine 1900., dakle 54 godina zatim, brojila je Istra 345.000 stanovnika. Računajući jednako množenje pučanstva obiju narodnosti, moralo je biti 252.265 Slavena i 90.000 Talijana, a u tadašnjim statistikama nalazimo, da je bilo 190.774 Slavena, to jest 61.491 manje nego što ih je moralo biti, a Talijani 136.191, to jest 45.391 više, nego što ih je moralo biti, — to sve, računajući jednako množenje obiju naroda, premda je ovaj račun našem narodu na štetu, jer je poznato, da se naš kmet više množi, nego talijanski građanin, čija moralna pokvarenost godimice raste te broj poroda pada.

Godine 1910. nabrojilo se u Istri 386.260 duša. Računajući po gornjim podacima našeg je naroda moralo biti najmanje 281.965. a Talijana 101.690, dok nam nasuprot po službenoj statistici proizlazi 61.247 manje za Slavene a 56.175 više za Talijane!

Prva je statistika, provedena godine 1846., kako se vidi najtočnija za naš narod. Uvažiti se mora k tome, da je one godine naš narod u Istri spavao tvrdim snom; svu su upravu, općinsku, političku, sudbenu itd. imali Talijani, odnosno šticeci carskog Beča. U Istri vladao je onda crni absolutizam, jer tekar g. 1861. Istra dobila svoj sabor. Naš je narod bio bez ikakve svoje inteligencije,

osim nešto malo nižeg svećenstva. (Naš je prvi preporoditelj biskup Dobrila bio tada kapelanom u Trstu). O hrvatskim novinama nije bilo tada traga; prvo je hrvatsko glasilo za Istru „Naša Slova“ ugledala svetlo dne 1. junija 1870. Škole su bile nepoznate našem narodu, činovnika, koji bi znali hrvatski jezik nije bilo; u jednu je reč naš narog bio politički mrtav. Ipak našlo se je prilično poštenih činovnika, koji su dosta savesno obavili popis pučanstva.

Podpunoma tačnih podataka mi još nemamo. Tek u Jugoslaviji znaćemo tačno koliko nas imade i kakva je nasa narodna snaga. Ipak usprkos svim iskrijujenim podacima, nama na štetu, naš narod uvek izlazi s velikom većinom, te bi najveći politički analfabeti, i najzgrizeniji talijanski fanatičari morali već jednom uvideti, da naša Istra spada jedino Jugoslaviji.

Ne će li ovo naši Talijani priznati, gore po njih. Mi usprkos besnoći i provokacijama i silnom broju talijanskih bajuneta, idemo mirno ususret novom doba i novoj slobodi, u državi lepe budućnosti — u miloj Jugoslaviji.

## Donato Sanminiatielli i naši „Irrendentisti“.

Pišu nam: Jugoslavenskim se je pitanjem bavilo odavna više talijanskih političara, koji osude naše takozvane „nespasence“, čiji spas tobože leži u sedinjenu Istri s Italijom.

Istina je, da su se samo naši Talijani bili nespašeni do sada, nego nespašen je bio i sav naš narod, jer smo mi svi robovali dvoglavom austrijskom orlu. Srušivši se stara grečnica Austrija, nadošao je čas, da se Istra — u velikoj većini slavenska zemlja — nadje na okupu s ostalim susednim pokrajinama, u slobodnoj Jugoslaviji, u kojoj će i Talijanima biti zajamčen narodni razvitak i sloboda.

Ova tako jasna i pravedna stvar ipak neće u glavu našim Talijanima, te zato dižu kuku i motiku i pozivlju na sve grlo Talijane iz krajevstva da ih . . . spase, da počine naim svetogrдно delo podjarmljenja ove slavenske zemlje Istre, da nastave, pod talijanskom firmom, ono tlačenje naroda, koje se je do sada provadjalo pod nemačkom firmom, a proti čemu se je borio sav civilizovani svet, s Amerikom na čelu.

Naši će se Talijani već opametiti, kao što su se opametili svesilni Nemci.

Naveli smo u broju od 19. ovoga meseca što je mislio o našim „nespasencima“ Tomaseo. Danas navadjamo što je pisao pred više godina conte Donato Sanminiatielli, koji je bio tada jedan od najuglednijih članova poznatog društva „Dante Alighieri“ — a možda još i danas.

Sanminiatielli se u svom delu „In giro sul contini d'Italia“ opširno bavio sa onda pretećim pitanjem pangermanizma.

Nemac je od mnogo i mnogo godina marljivo radilo na svom planu: raširiti svoj upliv i gospodarstvo put istoka i juga. Na jugu su se Nemci najviše brinuli za Trst, koji bi bio morao postati, kako je tvrdilo sam Bismark, čisti nemački emporium.

I u istinu Nemci su bili postigli velikih uspeha u Trstu na političkom, trgovačkom, bankarskom polju i drugim granama javnoga života, a širili su svoj upliv na osobiti način nemačkim školama.

Budući je u ono vreme bila carska Rusija u naponu svoje snage, čulo se je mnogo puta iz ustiju naših protivnika tvrdnju, da je jugoslavenska politika ovisna o Rusiji. Veće neistine nije moglo da se pomisli, jer su baš Slaveni u staroj carskoj apsolutističkoj Rusiji imali najveću zapreku svakom slobodnom razvitku, a tekom ovoga rata belodano vidismo, kako su se baš padom carske Rusije počele širiti svetom spasonosna načela slobode i samoodluke naroda.

Obzirom na sve ovo, pisao je Sanminiatielli u spomenutom svom delu:

„Data questa ipotesi, che non è certo avventata, si stenderebbe sopra Trieste la potenza della Germania. E Trieste, non più austriaca, ma tedesca, rappresenterebbe per noi la più grave iattura che immaginar si possa; mentre non mi spaventerebbe punto un regno Jugoslavo di vari milioni di abitanti al di là dell'Adriatico, falsa reputando l'idea di coloro, che lo riterebbero un eterno mancipio della Russia. Raggiunta l'unità e l'indipendenza i Jugoslavi non sopporterebbero un durissimo patronato russo. Ed essi sarebbero naturalmente portati, per interessi della propria

conservazione, ad appoggiarsi all'Italia, più che a qualsiasi altra nazione: con vantaggio della nostra influenza morale e dei nostri rapporti economici nella penisola balcanica dove l'Austria è stata finora la nostra sola e costante antagonista“.

Sasma je naravna stvar, da mi Jugoslaveni, kao susedi Italije, iskreno moramo nastojati, da živimo s njome u miru i sporazumu, u interesu obojice. Naše su ruke uvek spremne, da prihvate talijansku ruku, kad se radi o skupnom interesu i iskrenom sporazumu.

Kad nam se pako ta ruka pruža s posmehom i slatkim rečima, a crnom nakanom da nam se otme naše, tad mi moramo da je odlučno odbijemo.

Naše su namere poštene. Naša je savest mirna. Ne tražimo niti pedalj tuđe zemlje. Sve što je kompaktino naseljeno talijanskim življem, neka im bude i mi im želimo svaku sreću, a sve što je kompaktino naseljeno sa Slavenima mora biti naše, mora pripadati Jugoslaviji.

Clara paxta, boni amici!

Vreme farizejstva, tajnih diplomatskih ugovora, podlih zavera i izdajstva je već prošlo. To je bila politika carskog Beča, carskog Berlina, carske Rusije a nadajmo se, da to nije politika kraljevskog Rima — sad se mora igrati s otvorenim kartama, s iskrenim težnjama. Svakome svoje: Talijanima što je talijansko a Jugoslavenima što je jugoslavensko.

Na obranu ovakove politike iskrenog i trajnog prijateljstva naći će nas Italija uvek pripravne.

Bakar, Sušak i Kraljevica zaposednuti od Talijana. Čete, koje su pre nekoliko dana, prekršiv ugovor sa Srbima i ostalom antantom, iskrcale na Reči, proširile su svoju okupaciju dalje na istok te zaposle Sušak, Bakar i Kraljevicu. Na Reči su zbacili vlast Narodnog Veća te jednostavno isterali i gubernera i sve hrvatske činovnike. O detaljima ovih mera bolje je šuteti.

\* Wilson i Lansing na konferenci za mir. Američki ministar izvanjskih poslova Lansing će otputovati druge sedmice u Evropu, i to direktno u Paris. Wilson će pre počti u Englesku. Pratić će ga njegova gospodja, admiral Grayson i tajnik Tumulty. U diplomatskim krugovima drži se, da će Wilson biti izabran začasnim predsednikom sednice, kod kojih će sudelovati, a Clemenceau će jamačno biti predsednikom (Giornale d'Italia).

\* Masaryk na mirovnoj konferenci. Iz Praga se javlja, da Masaryk očekuju za prve dane prosinca, da sudeluje na mirovnoj konferenci. (Giorn. d'Italia).

Sedam milijona dolara novoj državi češko-slovačkoj. Sedinjene države antecipirale su Veću češko-slovačkom svotu od 7 milijona dolara.

\* Mađžari ne priznaju Rumunjima prava samostalnosti. Iz Arada sazna se, da su pregovori ug. vlade rumunjskim sedmogradskim odborom ostali bezuspešni, jer ministarstvo neće da prizna Rumunjima pravo državne samostalnosti i pravo da budu njihove državne granice određene na mirovnoj konferenci. Mađžari daju Rumunjima tek neke lokalne autonomije.

\* Proklamacija austrijske republike javljena Wilsonu. Iz Beča se javlja: Ured za vanjske poslove nemačke Austrije je poslao Wilsonu pismo, kojim mu javlja proklamaciju nemačko-austrijske republike. Žele da se pripoje Nemačkoj. To bi odgovaralo principima, što ih je u svoje objavio Wilson, koji je priznao pravo i Poljacima, Talijanima i Jugoslavenima, da se prisajedine njihovim nacionalnim državama. Nota moli, neka predsednik pospeši pregovore s preliminarima mira, prima s radošću na znanje vest o pošiljci životnih namirnica, te moli, da se pospeši s pošiljkom, da se izbegne katastrofa.

\* Podtajnik za vanjske poslove Bauer je objavio Haase-u moleći nemačku vladu, da smesta započne spregovorima za spojenje nemačke Austrije, Nemačkoj, zatim za zajedničku diskusiju pitanja koja se odnose na mirovna pogadjanja i za nabavu ugljena i živeža. Haase je odgovorio, da u Berlinu očekuje austrijsko-nemačke delegate, da s njima započne pregovaranja.

\* Šlesvig za pripojenje Danskoj. Stockholm, 16. nov. Prema novinama zatražilo je 300 udruženja šlesviških od republikanske nemačke vlade, da se da pravo Šlesvigu, da se sjedini s Danskom.

\* Bruxelles, Metz i Strassburg okupirani. Paris, 16. Predstraže savezničke ušle su u Bruxelles, Francuzi i Englezi su zaposeli Hainaut i prodri u Brabant; Američani su ušli u Lukenburg, a Francuzi su pod Metzom i Mühlhausom.

„Matin“ kaže, da će generali Petain i Mangin ući u Metz, gen. Courrand u Strassburg, gen. Gerard u Kolmar, a gen. Hirschauer u Mühlhouse.

Prisega američkih Jugoslavena. „Primorske Novine“ donose: Slaveći godišnjicu svoje nezavisnosti, htele su Udružene države, da taj dan bude što svečaniji i veličanstveniji, tako da su toj slavni američkoj prisustvovali sve savezničke države i svi potlaćeni narodi. Srpsko poslanništvo i jugoslavenski odbor u Washingtonu razvili su zajedničku jugoslavensku zastavu. Jugoslaveni su priredili veliki op-hod po gradu sa glazbom i brojnim Sokolima. Naše zastave su nosili četiri američke devojke, među kojima Nelle Baker, kći ratpoga ministara. Srpski ministar Mihajlović je govorio i među ostalim rekao: Nije čudo, da smo našli branitelje u ovim predstavnicima slobode. Naši neprijatelji prođu su srpsku frontu, ali su sedinili narod Srba, Hrvata i Slovenaca u borbi sa neprijateljem slobode. Ta zastava je tomu dokaz. Neprijatelju našem neće više poći za rukom, da nas rastavi, jer u toj borbi hoćemo umrežiti ili biti slobodni. Slovelec Bogomil Vošnjak je rekao: Iz ruke Amerike dobivaju Jugoslaveni baklju slobode. Razvite zastave nove Jugoslavenske države i slavite bratstvo. Naš narod ima jednu jedinstvenu dušu, zajedničku budućnost. Jednodušna je želja celog našeg naroda: ujedinjenje. To neće počivati na krvi i sili, nego na volji naroda. Sa groba Washingtonova izlazi novo sunce. Sunce novoga doba. Zatim je govorio jedan član crnogorskoga odbora, a onđa se prešlo na prisegu, o čemu najvećim oduševljenjem pišu sve američke novine. Za vreme prisege jedan je Amerikanac povikao: „Takav narod neće propasti nikada.“ Za vreme proslave kod američke vlade bio je dr. Blankini kao zastupnik Jugoslavena, te je bio goštom Wilsona i prisustvovala takodjer Wilsonovu govoru o američkim ratnim ciljevima. Naglasio je da Amerika neće potpisati mira, dok svet ne bude uredjen na podlogi slobode i pravice samoodredjenja naroda.

Dopisi iz Istre.

U eri terora.

Pazin, 20. novembra. Svezali su nam ruke i noge kao psima i kao psi moramo šutiti! Talijani se ponašaju ovde kao apsolutni gospodari, kao da je Istra definitivno sedinjena s Italijom! Uzalud naše dokazivanje da je Istra, velikom većinom slavenska zemlja; uzalud se mi pozivamo na načelo samoodredjenja naroda i na Wilsonove točke mira; — sve to ne pomaže ništa! Talijanske vojničke oblasti izjavljuju svečano, da je sudbina Istre već zapečaćena, te da mi spadamo Italiji, a komu to nije drago — vele oni — nek se seli u Srbiju, u Česku ili kamo mu drago!

U Pazinu (politički kotar Pazin broj 1 po zadnjoj statistici 42.924 Slavena a 4032 Talijana) je talijanska vojnička oblast do sada: preuzela poslove kotarskoga glavarstva, raspustila općinsko zastupstvo, raspustila Narodno Veće, skinula je trobojnice sa kapetanata, iz općine, sa zvonika stolne crkve, preuzela za stvar vojništvu Narodni Dom i sve školske zgrade itd.

Jučer su osvanuli gradom oglasi generalmajora V. de Benedetto, u kojima čitamo, da je on preuzao gradove Pazin, Buzet, Zminj, Plomin, Labin, Motovun i Lovran, da ove krajeve sedini s Italijom, te nas smatra kao nove talijanske podanike! Oštro zabranjuje svaku protitalijansku demonstraciju, koju da će strogo kazniti. Zabranjeno je vijati hrvatske, uopće slavenske trobojnice i nositi bilo kakav slavenski znak.

Nas se smatra kao sumnjive ljude, na svaki se naš korak pomno pazi, mnogi su talijanaši u demuncijatorskoj službi, na raspolaganje talijanskoj vojsci. Ustanovio se ratni sud, koji će nam suditi! U narodu vrije, a pomoći si nemože, jer je već iznemogao, a otuzeli su nam oružje, dok nas je talijanska vojska poplavila u velikom broju. Živimo u jednom veće u doba najtežeg terora, kakvog još doživeli nismo! Međutim i ekonomska je kriza sve to veća, jer nam obećana hrana nije došla, a vrednost je krune ustanovljena na 40 talijanskih stotinka; jedna lira vredi dakle za dve krune i pol!

Opetujemo što smo više puta naglasili: mir i hladnokrvnost! Pokorimo se sili, uvereni da će se i sila pokoriti istini i pravici. Strašne su ovo kušnjel! Do sada smo se pokazali kao potpunoma zrio narod, ostanimo takovi i unapred, dok jednom zavlada doba pravoga mira i pravde te narodne slobode.

Iz Ližnjana. Dne 17. o. m. držala je Hrvatska čitaonica u Ližnjanu svoju godišnju glavnu skupštinu na kojoj je prisustvovalo mnogo starih i novih članova. Glavnu skupštinu je otvorio u 2 sata predsednik gosp. Miho Mihaljević. Pozdravio je sve prisutne članove u ime SHS. Izrekao je kratki govor koji je bio od članova oduševljem primljen sa živom. Zatim se je birao odbor, i to: Predsednik: Miho Mihaljević pok. Martina, potpredsednik: Ante Milošević od Martina; blagajnik: Josip Klunić, pok. Josipa; tajnik: Ivo Mohorić pok. Ante; odbornik: Josip Bužeta pok. Ante, zamjenici: Ivo Grbin od Ante, Ivo Vojnić od Ante, Marko Jelčić od Dinka, Josip Ravnica od Josipa; revisori: Stipe Bužeta pok. Ante Aleksander Ravnica od Ante.

Domaće vesti.

Otvorenje naših škola. U ponedjeljak dne 25. o. m. otvara se prva naša škola (dva razreda) u ulici Sissano 37 (Villa Sipek), kod časniha sestara. Ona djeca, koja stanuju u blizini neka dodju dakle u ponedjeljak već u školu.

Čim prije, nadamo se već buduću sedmice, otvorit ćemo školu (tri razreda) u Narodnom Domu. Djeca, koja stanuju u ovoj blizini neka se upišu u ovu školu.

Istodobno moći ćemo otvoriti školu u Šijani (ulica Opera) i to šest razreda za djecu iz Šijane.

Škola u ulici Verudella 20 (dva razreda) i Veli vrh (dva razreda) otvorit će se početkom decembra, jer moramo provesti neke popravke.

Škola u ulici Besenghi (četiri razreda) zapremljena je od vojništva, te se nadamo, da ćemo moći otvoriti i ovu školu. Za sada neka se ona djeca, koja bi imala polaziti ovu školu upišu u školu u „Narodnom Domu“.

Dužnost je naših ljudi da svoju djecu upišu u naše škole.

Posljednji transport željeznice za povratak kući, polazi danas, 23. novembra u 5 sati posle podne. Javiti se kod lučkog admirala, II. kat, soba 64. „Ravnateljstvo za povratak kući“.

Jugoslavenski Sokol u Medullnu pozivlje svu braću i sestre, kao i one, koji će kao takovi pristupiti, da dodju na glavnu skupštinu, koja će se održati u nedelju dne 24. ovog mjeseca u 2 sata posle podne u sokolskim prostorijama, Starosta.

Zar je zbilja tako? Mesni list „Gazzettino di Pola“ donosi jednu vrlo sumnjivu, ali i vrlo tendencioznu vest o nekakvom protestu, što ga je neka komisija „ex austrijskih“ vojnika s jugoslavenskom kokardom iznela jednom višem engleskom časniku na Reg. Casnik je saslušao „ex Austrijance“ s mnogo ustreljenja. Najednom prekine lamentaciju i upita: „A tko ste vi?“ „Ex Austrijanci, još u c. i kr. uniformi“ odgovoriše krmajući: „Ta... Jugoslaveni.“ Englez će: „Za koga ste se borili, gospodo, u ovom ratu?“ „Tobožnji“ Jugoslaveni se još više smetoše. Jedan se odlučit da rekne istinu i odgovori: „Za Austro-Ugarsku“. Muk. Englez zalutali nato nasmiljavi se ljubezno: „E... gospodo, vi ste prema tome pobjednici. Šta dakle želite? Zbogom!“ Pozdravi, okrene leđa i podje. Kako ste nalvni, gospodo, od „Gazzettina!“ Čast i slava Vašim Battistima i Saurima, ali imamo i mi takvih na desetke, na stotine. Ali nismo kampa-neliste. Ne volemo se kvastati i rečima razmetati. To je Vaš običaj! Koliko smo pridoneli sveopštoj pobjedi, pa i onoj Vaše braće, to će znati suditi drugi. Vašega priznanja ne trebamo. Samo nastavite s crnenjem — ali, znajte, neće Vam lje pomoći! Pravo je jače od sile — a pravo je na našoj strani. Želite li još štogod?

Kakvi su naši Talijanaši! Prvih dana entuzijazma za oslobodjenja grada po talijanskoj vojsci, bio je okičen i stari općinski dom. Uresili ga i zastavama: američkom, engleskom i talijanskom. Nu silka ne beše još potpuna. Nema zastave Francuske. Lako je tome pomoći! Nadjoše hrvatsku zastavu i izvesiše, jer se slučajno boje slažu. Ali se netko dosetio jadu, da bi tko mogao misliti, da je to hrvatska, a ne francuska. Skidoše je i namestihše američkom. Smrdi im naša kao vragu tamjan!

Dnevne vesti.

Predlog francuzke komore, da se provede proces protiv začetnika rata.

„Corriere della sera“ dobiva iz Pariza: Mnogi su zastupnici predložili, da se pozove vlada, neka u sporazumu sa saveznicima povuče na odgovornost začetnike rata. te da se zatraži njihova estradacija, ma gde se nalazili. Zastupnik Brunet, glavni pokretač osnove, predlaže, da se sastavi međunarodno sudište, u kojem će sedeti zastupnici sviju naroda, koji su trpeli usled rata, da sude onima, koji su prouzročili tugu i nevolju. Ne smeta — kaže Brunet — što su se glavni krivci rata zaklonili u neutralnu zemlju. Strašni zločin raskida sve pravne obveze. Kako bi se mogla Holandija odupreti jednodušnom glasu naroda, koji traže estradaciju nemačkog cara i njegovog sina? Kad bi se Holandija napokon i oprla, činjenica bi ih već, da ih je tako međunarodno sudište presudilo, stavila u takav položaj, te nebi mogli naći drugog zakloništa do u smrti“.

Isti list preporuča, da se sudi svim višim časnicima, koji su svakako odgovorni za sve neljudske čine, što su ih vojske centralnih vlasti počinile na našim žiteljima u Furlanskoj.

Kada će početi mirovna konferenca? Milanski „Corriere della sera“ donosi iz Pariza sledeće vesti o zasjedanju mirovne konference: Usled ogromnog broja pitanja, koja valja rešiti, razneće delegacije biti vrlo brojno zastupane. Kaže se, da će sama engleska delegacija sastojati od 200 osoba. Iz pouzdanog se izvora saznaje, da će se savezničke države, pre nego se započne

pravi mirovni posao, složiti u glavnim tačkama programa tako, te će saveznički opunomoćenici moći raspravljati o važnim pitanjima u potpunom skladu. Sastanci reprezentanata savezničkih vlasti početi će se koncem meseca i trajat će po svojoj prilici dosta vremena s obzirom na važnost pitanja, o kojima valja raspredati i koje treba rešiti.

Dan otvorenja prave mirovne konferenca, u kojoj će biti uredjeni konačni uveći mira i budućeg poretkta sveta, ovisi prema tome o koncu preliminarnih sastanaka savezničkih odaslanika.

I ako se ne može ništa sigurno znati, ima ipak povoda mišljenju, da raspravljanja s neprijateljskim delegatima ne će moći započeti pre sečnja.

Odlazak carske obitelji iz Beča.

Innsbrucker Nachrichten“ donose raznih potankosti o odlasku carske porodice iz Beča u Eckartsar. To se dogodilo u ponedjeljak uvečer. U 3 sata izadjoše 3 velika teretna automobila, krcata priljagom. U 7 sati čekalo je na dnu stubišta 7 carskih automobila bez carske krune. Malo zatim sidje Karlo u građanskom odelu s Zitom u običnoj putnoj opravi i s petero dece. Carski je par s najstarijim sinom seo u 3. kola, ostala deca u 4. U ostalim kolima bila je pratnja. Doskora odoše iz Schönbruna 4 voza s telesnom stražom. Govori se, da Karlo čeka odluku konstituante.

Carski dvor Hofburg u Beču prešao je jučer konačno u ruke austro-nemačke države. U Austriji ima od prilike 70 što nadvojvoda, što nadvojvotkinja.

Regina Grubešić rođ. Krizmanić Viktor Grubešić venčani.

Mali oglasnici.

Prodaje se fotograficka aparata 9x12 prodaju se kod fotografa Koraza, trg Custosa. 2. Dve devojke čestitog ponašanja, i to jedna kao pomoćnica u kuhinji, a druga sobarica, slavenske narodnosti, primaju se u službu. Hotel Central (češki sekretariat). Traži se poslužnica na nekoliko sati na dan. Monte Paradiso, Vico Muzio 2. 105. V. Vuletin: Balkansko-Turski rat 1912—1913 i krvava bratska svadja, može se dobiti u podružnici Jos. Krmpotić ulica Franja Ferdinanda br. 3. Traži se 100 učiteljica hrvatskog jezika. Upitati se kod uprave lista.

Knjige.

„Matice Hrvatske“, „Zabavne biblioteke“, „Moderne biblioteke“, „Humorističke knjižnice“ i „Dieničke tiskare“ mogu se dobiti u podružnici Jos. Krmpotić, ulica Franja Ferdinanda br. 3.

Radnici za iskrcivanje ugljena na 20 K dnevno plaće, primaju se odmah. Prijave kod poduzetnika: Lacko Križ - Pula. NOVO! Jura Carlé: Krvna osveta u Boki Kotorskoj može se dobiti u Podružnici Jos. Krmpotić, Pula ulica Franja Ferdinanda br. 3.